

רשמים והרהורים

תצוגות

הרושם הכללי מהמוצגים הוא שהבהמות מגור דלות די בגופן, ומתמונות המובאות הפעם, אפי' שר להיווכח בכך (ראה תמונות הבנות של הפרים, "אלפא" ו"חלוצ").

משמחת ביותר ההתעניינות של הקהל בתצוגות "און" בכלל ובתצוגה זו באופן מיוחד, אולם מעטים הם עדיין המבקרים מבין הבוקרים בהתיישבות המושבות. העירו כבר לא פעם שהפגישות בין הבוקרים והשיחות ביניהן אינן פחות חשובות מאשר ההסתכלות במוצגים, ונדמה לי שרצוי לבקש דרך להארכת שעות התצוגה כדי להרחיק את רוח החיפזון שמשתררת על רבים מהמבקרים. בקורת-רוח מיוחדת צויינה הפעם הופעת מרים ברץ בלוויית בעלה בתצוגה, וכן השתתפותו הערה של אפרים שמאראגד בכל האירועים, לאחר שהחלים ממחלתו.

משקי ההדגמה

בתצוגה הנ"ל וכן בכנס הבוקרים במושב קדרון חולקו פרטים למשקי ההדגמה המצטיינים. החתום מטה כבר ציין בהזדמנויות אחרות את חשיבות הטיפול במשקי הדגמה אלה, אולם מתקבל הרושם שהישגיהם של יחידים אלה אין להם הד רב בקרב הבוקרים. בחוברת "משקי ההדגמה המצטיינים בתשכ"ג" מובאים פרטים רבים על גודל יחידת העדר, התנובה הממוצעת וכן האספקה שניתנה בממוצע לפרה בשנה. הננו מוצאים בדו"ח הנ"ל שהתנובה הממוצעת לפרה ב-18 משקי ההדגמה המצטיינים התנוודדה בין 5500 ל-7800 ק"ג חלב ומנת המזון המרוכז לפרה בשנה התנוודדה בין 1900 ק"ג ל-2700 ק"ג. אף אם נניח שאין המספרים האלה מדויקים בתכלית הדיוק, הרי על כל פנים יש לראותם כקרובים מאוד למציאות כיוון שהמזון המרוכז אינו מיוצר במשק עצמו, הוא מתחלק במשקל מהמחסן המרכזי שבמושב, ואת צריכת המזון המרוכז לכל

ב-4 בנובמבר 1964 התקיימה תצוגת הבקר מטעם "און". יש לציין בשמחה שתצוגות אגודת "און" הולכות ומשתפרות מבחינת האירגון והביצוע. הפעם היתה התצוגה גם מגוונת יותר בתוכנה, ועל כך כבר עמד מנחם צנטנר בחוברת נובמבר של ירחונונו; אסתפק איפוא בציון אילו התרשמויות משלי ואעיר את הערותי.

אין כל ספק שחלה התקדמות רבה בהתקנת הבהמות לתצוגה — "משפשים" אותן, רוחצים, עורכים להן לפעמים גם תספורת, אך בכל זאת גם הפעם נוכחנו שלא כל המציגים מקפידים על כך, ועל כך יש להצטער משום שדי ב-2-3 בהמות מזהמות כדי להעכיר את הרושם מהור פעתם של כלל המוצגים.

בתצוגה זו, כבתצוגות האחרות של מבכירות, נראו רוב הבהמות מדולדלות בגופן. הסיבה לכך ידועה למדי: רוב המבכירות, המגיעות לתצוגה, הן בעלות שיאים בהנבת החלב, ובזמן האחרון יש ביניהן גם צעירות יותר. אמנם בהזנת המבכירות האלה עד להמלטה אין מקמצים כל עיקר, ורובן נראות לפני ההמלטה מפוטמות למדי; יש איפוא לראות את סיבת הדלדול, כעבור חודשים אחדים מההמלטה, בניצול המופרז — "סחיטת" תנובות מאקסימאליות ועריכת תפריטי מזון בלתי מתאימים לבהמות צעירות. ששרויות עדיין בשלב הגדילה. נדמה לי שיש להצטער על הקונדיציה הדלה של הבהמות, ולא רק מבחינה אסטטית; אין כל ספק שניצול המבכירות, כמתואר לעיל, גורר אחריו תקלות די חמורות בהמשך חייהן ומסכן את עצם קיומן של בהמות אלה; יהיה זה מעניין לבדוק כמה מבכירות, מאלה שהופיעו בתצוגה זו, תהיינה ראויות לייצוג גם אחרי המלטתן השניה או השלישית; יש להרהר בדבר בכל הרצינות.

שפרותיהם נאלצות לדחוס לתוכן מזון מרוכז כדי 80% מהתפריט הכולל ותשובתן לכך היא — הנבת חלב בן 2%-2.5% שומן. כן שומעים על ימין ושמאל על תקלות שונות מבחינה בריאותית בעקב שיטות הזנה אלה. האמנם יש אפר שרות לכלכל ענפים חקלאיים, וביחוד ענף בקר החלב, בצורה נורמאלית כשהתכנונים מודרכים מקונינקטורות מתחלפות משעה לשעה? ויום אחד מצמצמים את שטח המחיה (מים וקרקע) של הפרה בגלל עליית מניות סלק הסוכר, למחר רת היום, כשמתאכזבים מסלק הסוכר, בא שוב הידוק החגורה בגלל הכותנה, וכך חוזר חלילה. הרי בשיטה זו עלולים להגיע לכך שלא בלבד שתפריט מזונותיה של הפרה ישתווה בכל לזה של התרנגולות אלא שהענף כולו של משק הבקר, אף יעמוד על כרעי תרנגולות.

"עשר תנובות השיא בחודש..."

כל פעם כשהנני מעיין בדו"ח של ביקורת התנובה ומוצא שוב ושוב את רשימת עשר תנודות השיא, וביניהן גם תנובות של 50 ק"ג עם 2% שומן, הרי קשה לי להבין למה, ולשם מה, ממשיכים ב"פרסומת" מעין זו לגזע הבקר שלנו. לא בלבד ששיאים מסוג זה הם בדרך כלל לא לכבודה של הפרה הישראלית, אלא שגם ההכנסה הריאלית מתנובת שיא כגון זו, אך בקושי תשתווה עם זו שתתקבל מתנובה "צנועה" של 35 ק"ג עם 3.5% שומן! למה איפוא נמשיך לפאר בערות שיאים קיקיוניים אלה ולהציגן לראווה? י. עצמון

פרה מחשבים לאחר ניכוי הכמויות שהוגשו לבני הבקר שבאותו משק, בהתאם לנורמות הזנה מקובלות. מפתיעה איפוא, "בימינו" ההסתפקות של פרות שיא אלו במנות מזון מרוכז כה מצומצמות, ונשאלת השאלה — האם רק בוקרים יחידים מסוגלים להגיע להישגים כגון אלה?

אין להבין, ומצער ביותר הוא הפער שמתגלה מבחינה זו בין משקי הדגמה אלה לבין הבוקרים במשקים קיבוציים רבים, בהם מנת המזון המרוכז השנתית לפרה בשנה, בתנובות שנתיות דומות, נעה סביב 4000 ק"ג ואף למעלה מזה. האמנם יש לבקש את הסיבה לכך במימשק בלתי תכליתי, או שמצוקת כוח העבודה בענף באותם המשקים היא המוליכה לבזבוז כה משווע במזון מרוכז? ואין לתרץ את התופעה הזו בקיפוח הפרה שבמשקים אלה במנת המספוא הגס, כי הרי אפשרויות ייצור האספקה המשקית הן לאין ערוך רחבות יותר במשקים הקיבוציים הנ"ל מאשר במשקים המושביים, בהם יחידות הקרקע הן מצומצמות ביותר, באופן יחסי לגודל יחידת העדר שבכל משק.

תכנונים ללא תיכלה

שוב קראנו בעתונות היומית שמציעים לצמצם את כמות המים לייצור מספוא לבקר ולהעמידה על 700 מ"ק לפרה בשנה; בהקשר עם זה יעוצה העצה להגדיל את חלקו של המזון המרוכז בתפריט. קשה מאוד להבין מהי התכלית שבתיכנונים אלה. ישנם כבר משקים בארץ

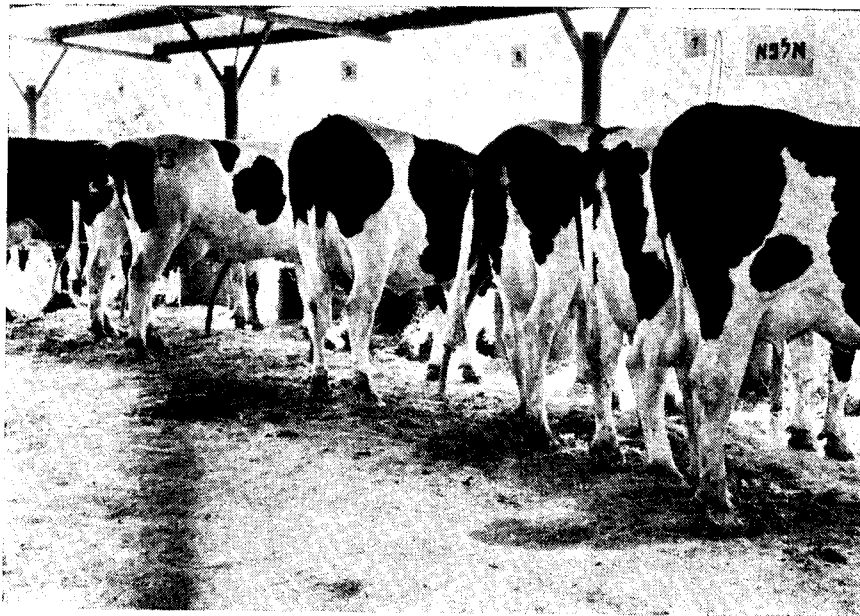
▲ בקר השארולה חודר גם לרוסיה. בשנת 1962 הביאו מצרפת 94 עגלות ו-4 פרים. תוצאות הרבייה והתפתחות הוולדות עד עתה משיקות רצון בהחלט, ואין מופיעים קשיים בהסתגלות לתנאי אקלים חדשים. מציינים שבקר זה מנצל ביעילות גם מזון מרעה מטיב ירוד יותר, שאינו כה ערב לחיכוך של בהמות מהגזעים האירופיים האחרים.

★

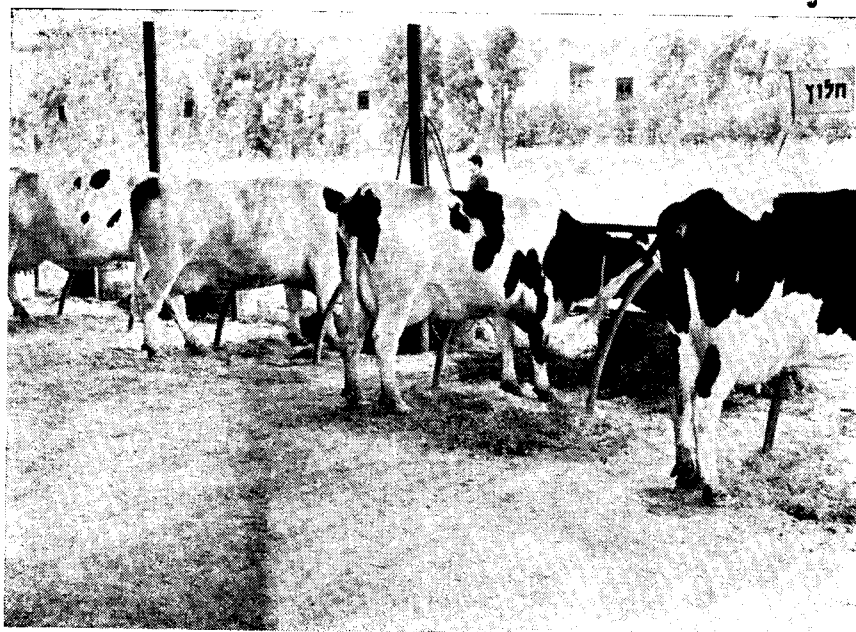
▲ בארה"ב נערכו שלושה ניסויים יסודיים ב-12 פרות חלב כדי לעמוד על הגורמים שמפחיתים את השומן בחלב. המזונות המרוכזים "שהצטיינו" ביותר בפיהות השומן היו — כופתיות תירס וכופתיות שהכילו 75% תירס ו-25% כוספת סויה.

★

▲ ביוגוסלביה נערך מחקר בדבר השפעת השיכון בסככות (ללא כליאה בעמדות) על פרות חלב. מצאו שהפרות שהוחזקו בסככות הניבו פחות חלב וניצלו את המספוא בפחות יעילות מאשר הפרות שבקבוצת היקש (קבוצת ביקורת) ששוכנו בעמדות קבועות ברפתים. בקבוצת הסככה, גם לא התבלטה השפעה טובה יותר על פירות הבהמות.

בנות הافر, אלפא בתצוגת, און

אחדות מבנות, חלוצ בתצוגת, און